

Reform av marknadsordningen för fiberväxter, lin och hampa

Jordbruksdepartementet

2006-06-15

Dokumentbeteckning

7529/06 AGRIORG 30 A GRIFIN 23

Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om lin och hampa. Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1673/2000 när det gäller beredningsstödet för lin och hampa som odlas för fiberproduktion, och förordning (EG) nr 1782/2003 när det gäller hampa som berättigar till stöd enligt systemet med samlat gårdsstöd

Sammanfattning

I rådets förordning (EG) nr 1673/2000 av den 27 juli 2000 om den gemensamma organisationen av marknaderna för lin och hampa som odlas för fiberproduktion (EGT L 193, 29.7.2000, s.16, Celex 32000R1673) föreskrivs att stödsystemet för beredningen av korta lin- och hampfibrer ska upphöra från och med odlingsåret 2006/2007. Därefter skall stöd endast ges för traditionella grödor (långa linfibrer).

Kommissionen har tagit fram en rapport och ett förslag som innebär en förlängning av det nuvarande stödsystemet i ytterligare två år.

Kommissionen föreslår även att hampa som odlas för annan industriell användning än fiberändamål blir stödberättigad till gårdsstöd enligt rådets förordning (EG) nr 1782/2003 av den 29 september 2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare (EUT L 270, 21.10.2003, s. 1, Celex 32003R1782).

All odling av hampa har varit förbjuden i Sverige sedan 1960-talet. EG-domstolen har dock i en dom den 16 januari 2003 i mål C-462/01, brottmålet mot Ulf Hammarsten, REG 2003, I-781, angett att en medlemsstat inte kan förhindra sina invånare att ta del av de stöd som finns inom EU-systemet

genom att förbjuda odling av industrihampa. Eftersom odling av hampa för fiberändamål är berättigad till stöd är denna odling därmed tillåten i Sverige.

Den föreslagna ändringen i artikel 52 i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 kommer att få till följd att även hampa som odlas för annan industriell användning än fiberändamål kommer att vara berättigad till gårdsstöd och därmed också bli tillåten att odla i Sverige.

Regeringens ståndpunkt beträffande förslaget att hampa som odlas för annan industriell användning än fiberändamål blir stödberättigad till gårdsstöd enligt rådets förordning (EG) nr 1782/2003 är att Sverige skall rösta för förslaget.

Kvoter och beredningsstöd är produktions- och handelsstörande och Sverige bör verka för ett avvecklande av dessa. Ett borttagande av beredningsstödet redan nu är dock inte sannolikt. Regeringen föreslår därför att Sverige skall rösta för förslaget men verka för att få till stånd en översyn av beredningsstödet för lin och hampa i samband med översynen av den gemensamma jordbrukspolitiken, GJP, 2008-2009.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Kommissionens analys av marknaden för fiberväxter

Baserat på tillgängliga uppgifter och information från berörda aktörer drar kommissionen i sin rapport följande slutsatser;

- Beredningsstödet har gjort det möjligt för fibersektorn att utvecklas och har lett till en stabilisering av de största avsättningsområdena. Stödet ökade avsättningsmöjligheterna på marknaden för långa fibrer väsentligt under perioden 2001–2004.
- För hampaproducenterna skulle ett avskaffande av stödet medföra en proportionell prisminskning och hampaproducenternas marginal pressas hårt och bli betydligt mindre än vid odling av andra alternativa jordbruksgrödor. Ett avskaffande av stödet när det gäller hampa påverkar även beredningsföretagens ekonomiska balans, eftersom stödet utgör en viktig del av nettovinsten för dessa företag.
- Ett avskaffande av stödet kan sätta utveckling för nya tekniska tillämpningar (ex. komposita plastmaterial) på spel.

Odling av lin och hampa kräver mindre insatser (t.ex. konstgödsel, bekämpningsmedel) och förbrukar mindre energi än grödor som vete eller potatis. Att stödja produktionen bidrar till att bevara mångfalden och kulturarvet vad gäller landskap och biodiversitet.

Stödet har främjat investeringar i företagen som i sin tur har infört beredningsmetoder som är mindre skadliga för miljön.

Kommissionens förslag

Vid reformen av marknadsordningen för lin och hampa år 2000 infördes beredningsstöd för lin och hampa avsedda för fiberproduktion. I det nuvarande systemet uppgår beredningsstödet för långa linfibrer till:

100 euro/ton för regleringsåret 2001/2002,

160 euro/ton för regleringsåren 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 och 2005/2006,

200 euro/ton från och med regleringsåret 2006/2007.

För hampfibrer och korta linfibrer, innehållande högst 7,5 % orenheter och ved, är stödbeloppet 90 euro/ton för regleringsåren 2001/2002-2005/2006 och därefter skall stödet upphöra.

För att stödja den traditionella produktionen av långa linfibrer i vissa områden i Nederländerna, Belgien och Frankrike beviljas även ett kompletterande övergångsstöd för beredning till godkända företag. Det kompletterande stödbeloppet är 120 euro per hektar i område I (Nederländerna och Belgien) och 50 euro per hektar i område II (Frankrike och Belgien).

Mot bakgrund av den konsekvensanalys som tagits fram föreslår kommissionen en förlängning av det nuvarande stödsystemet med två år. Stödet för långa och korta fibrer samt det kompletterande stödet för linodling i vissa traditionella odlingsområden förlängs med de nuvarande villkoren t.o.m. odlingsåret 2007/2008.

Kommissionen föreslår även att hampa som odlas för annan industriell användning än fiberändamål blir berättigat till gårdsstöd enligt förordning

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

EG-domstolen har i en dom den 16 januari 2003 i mål C-462/01, brottmålet mot Ulf Hammarsten, REG 2003 I-781, angett att en medlemsstat inte kan förhindra sina invånare att ta del av de stöd som finns inom EU-systemet genom att förbjuda odling av industrihampa. Eftersom odling av hampa för fiberändamål är berättigad till gårdsstöd är denna odling därmed tillåten i Sverige.

Den föreslagna ändringen i artikel 52 i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 kommer att ha som följd att hampa som odlas för annan industriell användning än fiberändamål kommer att vara berättigad till gårdsstöd och därmed också tillåten att odla i Sverige. Eftersom det i narkotikakontrollagen görs en generell hänvisning till rådets förordning (EG) nr 1782/2003 görs bedömningen att förslaget inte kräver några ändringar av svenska regler.

När det gäller energigrödpremien (EU:s särskilda stöd till odling av energigrödor) har regelverket givit medlemsstaterna möjlighet att undanta grödor som odlas för energiändamål från stöd. Sverige har gjort ett sådant undantag från energigrödpremien gällande hampa. Som en följd av riksdagens tillkännagivande om att pröva möjligheterna att godkänna odling av hampa för energi-, fiber- och proteinändamål inom eller utom de stödsystem som EU:s gemensamma jordbrukspolitik omfattar bereds för närvarande en omprövning av undantaget från att bevilja energigrödpremien för hampa.

1.3 Budgetära konsekvenser

Beredningsstödet för regleringsåret 2003/04 uppgick till 20,19 miljoner euro. Utan en förlängning av stödsystemet hade budgetkostnaden för beredningsstödet för regleringsåret 2006/07 blivit högst 16,20 miljoner euro. Förslaget att förlänga stödsystemet i två år innebär en budgetprognos för regleringsåret 2006/07 på 20,80 miljoner euro, dvs. en merkostnad på drygt 4,6 miljoner euro. Det skall dock noteras att skulle den maximala garanterade kvantiteten för långa och korta fibrer uppnås beräknas merkostnaden uppgå till 11,94 miljoner euro.

2.1 Svensk stånpunkt

Svenska stånpunkter om gårdsstödet för odling av hampa oavsett slutanvändning

Regeringens stånpunkt, beträffande förslaget att hampa som odlas för annan industriell användning än fiberändamål blir stödb berättigad till gårdsstöd enligt rådets förordning (EG) nr 1782/2003, är att Sverige skall rösta för förslaget.

Svenska stånpunkter om beredningsstödet

Utgångspunkten är att eftersom kvoter och beredningsstöd är produktions- och handelsstörande bör Sverige verka för ett borttagande av dessa. Ett borttagande av beredningsstödet redan nu är dock inte sannolikt. Sverige bör därför rösta för förslaget men verka för att få till stånd en översyn av beredningsstödet för lin och hampa i samband med översynen av den gemensamma jordbrukspolitiken, GJP, 2008-2009.

2.2 Medlemsstaternas stånpunkter

Majoriteten av medlemsstater stödjer förslaget.

2.3 Institutionernas stånpunkter

Institutionernas stånpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas stånpunkter

Förslaget har inte skickats på remiss.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Frågan har behandlats i den Särskilda jordbrukskommittén. Förslaget kommer att antas på ministerrådet den 19 juni 2006.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artiklarna 36 och 37 i EG-fördraget. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet efter att Europaparlamentet har hörts.

Beredningsstöd – utgår till industrin vid beredningen av fiberväxterna

Långa fibrer – linfibrer

Korta fibrer – hampfibrer samt biprodukter från beredning av långa linfibrer

Maximala garanterade kvantiteten (MGQ) – Beredningsstödet är begränsat till maximala kvoter för varje medlemsstat.